

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-40-1495/26
Tuzla, 03.02.2026. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 i 15/17), Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 03.02.2026. godine, donosi

ZAKLJUČAK

I

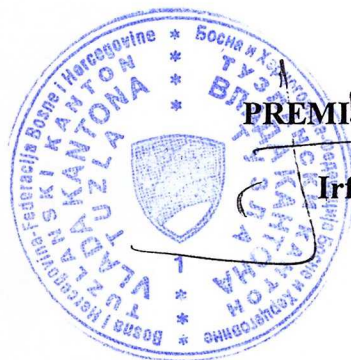
Prihvata se Informacija o ostvarenim rezultatima deminiranja i uništavanja neeksplozivnih ubojitih sredstava na području Tuzlanskog kantona u 2025. godini.

II

Informacija iz tačke I ovog Zaključka uputit će se Skupštini Tuzlanskog kantona na razmatranje.

DOSTAVITI:

- 1 x Skupštini Tuzlanskog kantona**
- 1 x Kantonalnoj upravi civilne zaštite**
- 1 x Evidenciji**
- 1 x a/a**

PREMIJER KANTONA

Irfan Halilagić

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON

Kantonalna uprava civilne zaštite

Broj: 18/1-40-001495-1/26

Tuzla, 23.1.2026. godine

INFORMACIJA

o ostvarenim rezultatima deminiranja i uništavanja neeksploziviranih ubojitih sredstava
na području Tuzlanskog kantona u 2025. godini

I Uvod

Zakonom o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/03, 22/06 i 43/10, u daljem tekstu: Zakon) u članu 48. propisano je da zaštita od neeksploziviranih ubojitih sredstava, predstavlja jednu od 15 mjera zaštite i spašavanja.

Članom 86. navedenog Zakona precizirano je na šta se odnosi navedena odredba:

1. Zaštita od neeksploziviranih ubojitih sredstava (u daljem tekstu: NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, označavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru, privremenom skladištenju, deaktiviranju i uništavanju NUS-a, na svim područjima na kojima se nalaze ta sredstva.
2. Poslove koji se odnose na problematiku uklanjanja mina i NUS-a, vrše jedinice civilne zaštite za uklanjanje mina i NUS-a (u daljem tekstu: timovi za deminiranje) na način regulisan Zakonom o deminiranju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 5/02) te Standardom za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini i Standardnim operativnim procedurama uklanjanja i uništavanja NUS-a, koje donosi direktor Federalne uprave.
3. Mjere zaštite od NUS-a, iz stava 1. ovog člana, ne odnose se na sljedeća sredstva:
 - neeksplozivirane diverzantsko-terorističke naprave koje su predmetom krivičnog djela ili prekršaja i spadaju u isključivu nadležnost organa unutarnjih poslova;
 - potrebe Oružanih snaga BiH u postupku uklanjanja i uništavanja upotrijebljenih, a neeksploziviranih ubojitih sredstava za vrijeme i poslije obuke i vježbi njezinih pripadnika, kao i NUS-a kojem je istekao rok upotrebe ili je nepouzdan pa ga treba uništiti;
 - otpadne tvari u proizvodnji naoružanja i vojne opreme privrednih društava koja se bave tim poslom.

Također je u članu 199. stav 2. propisano da:

„Za vršenje koordinacije poslova u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a u kantonima i općinama nadležni su organi uprave za civilnu zaštitu i općinske službe civilne zaštite“.

U skladu sa navedenim zakonskim obavezama, Kantonalna uprava civilne zaštite je vršila koordinaciju poslova u oblasti deminiranja i uklanjanja NUS-a na području Tuzlanskog kantona. Polazna osnova za realizaciju zadataka iz oblasti deminiranja bio je Plan/Lista prioriteta deminiranja na području Tuzlanskog kantona za 2025. godinu, koju je sačinila Kantonalna uprava civilne zaštite na osnovu općinskih/gradskih planova za deminiranje sa utvrđenim prioritetima i uz tijesnu saradnju sa Regionalnim uredom BHMACH-a u Tuzli.

Realizacija zadataka na uklanjanju NUS-a obavljana je na osnovu prijava građana preko općinskih/gradskih službi civilne zaštite i MUP-a Tuzlanskog kantona.

II Ostvareni rezultati na deminiranju, obilježavanju minskih polja i uništavanju NUS-a na području Tuzlanskog kantona

2.1. Deminiranje

Obzirom da posljednjih godina osjetno opada interes stranih donatora kao i priliv donatorskih sredstava, te da se izdvajaju vrlo skromna sredstva u budžetima općina, gradova i Kantona, a posebno sa državnog nivoa, onda cjelokupna situacija u oblasti deminiranja nije ohrabrujuća. U nekim općinama i gradovima čak i ona izdvojena odnosno planirana sredstva nisu implementirana zbog smanjenog interesa deminerskih kompanija za sudjelovanje u sufinansiranju i finansiranju projekata deminiranja.

Projekat „Majevica bez mina“ kojeg su pokrenule općine iz Federacije i Republike Srpske, tokom 2022. godine (Čelić, Sapna, Teočak, Lopare i Ugljevik) zajedno sa kancelarijom Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini iz Tuzle, finansirala je Savezna Republika Njemačka. Navedeni Projekat je predviđao da se ovih 5 općina proglase bez sumnjivih površina, te da u njima ne postoji opasnost od zaostalih mina i minskoeksplozivnih sredstava.

Međutim, posljednje informacije govore kako će doći do prekida u realizaciji ovoga projekta, te će značajne površine ostati netretirane na zaostale mine i minskoeksplozivna sredstva. Posljednji podaci sistematskog izviđanja (decembar 2025. godine) za područje Tuzlanskog kantona opominju i u njima se kaže da još uvijek nešto više od 47 miliona metara kvadratnih ili 2,0% površine nije sigurno za korištenje i vodi se kao sumnjiva površina na zaostale mine, minskoeksplozivna i neeksplozivna ubojita sredstva.

Općine Kalesija, Sapna, Teočak i grad Lukavac, su najzagađenije sa najvećim procentom sumnjive površine u odnosu na ukupnu površinu općine/grada. Podaci dobiveni na osnovu nove „Opće procjene miniranosti u BiH“, ukazuju da je još uvijek veliki teritorij BiH sumnjiv na postojanje mina, te da će proces deminiranja još dugo trajati sa vrlo neizvjesnim rokom okončanja.

Zahvaljujući primjeni metode deminiranja Land release - vraćanje površine, stvaraju se uvjeti za ubrzavanje procesa deminiranja. Naime, pored dosadašnjih standardnih metoda deminiranja (čišćenje i tehničko izviđanje) ova nova metoda predstavlja osnovni koncept u budućem rješavanju minskog problema u BiH. Ovim pristupom se tehničko izviđanje i čišćenje provodi na efikasniji način.

Proces vraćanja površine zasniva se na prikupljanju i analizi svih informacija o miniranosti, pri čemu treba uzeti u obzir sve relevantne informacije vezane za šire područje, kao što su način ratovanja, tok ratnih dejstava, najčešće korištene mine, uobičajeni način postavljanja mina i sl. Zbog toga se kod primjene procesa vraćanja površine određuje šire područje, koje se sa stanovišta problema miniranosti može tretirati kao logična cjelina - MSP (minsko sumnjiva površina). To područje obuhvata jednu ili više minski ugroženih zajednica.

Sve relevantne činjenice govore da se samo uz primjenu ove nove metode može ubrzati proces deminiranja i dostići rezultati koji su planirani u novom dokumentu „Strategija protuminskog djelovanja BiH za period 2018.-2027.“.

Ovim dokumentom je planirano da se do 2027. godine, potpuno eliminišu sumnjive površine I i II kategorije, a III kategoriju prioriteta će biti „eliminirana“ kroz prevenciju zabrane kretanja. Također, u poglavlju „Vizija“ definiše se „BiH bez mina i eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata, u kojoj će maloljetne i punoljetne ženske i muške osobe obavljati aktivnosti neophodne za život bez opasnosti po vlastitu sigurnost i u kojoj će žrtve mina i eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata biti integrirane u društvo i u potpunosti uživati svoja prava“.

Na realizaciji projekata deminiranja, pored timova civilne zaštite i deminerskih timova OS BiH, proteklih godina zabilježen je izuzetan angažman dvije trenutno najjače deminerske kompanije na prostoru jugoistočne Evrope, Norveška narodna pomoć - NPA i Britanska The mines advisory group - MAG.

Međutim, tokom 2025. godine je došlo do povlačenja i gašenja, odnosno odlaska navedenih kompanija (MAG i NPA) što će uveliko otežati i usporiti poslove deminiranja kako na području BiH tako i na području Tuzlanskog kantona.

2.1.1. Rezultati deminerskih timova civilne zaštite (FUCZ)

Izvorna zadaća ovih timova je pregled i čišćenje vitalnih objekata i poljoprivrednog zemljišta, čime se obezbjeđuju uvjeti za održivi povratak izbjeglog i raseljenog stanovništva, na području TK i korištenje prirodnih resursa u svrhu razvoja lokalnih zajednica.

Nova strategija u deminiranju iziskuje spajanje više timova kako bi se proces deminiranja ubrzao i zadovoljili propisani uslovi za realizaciju MSP projekata.

Pored Tuzlanskog kantona, pripadnici tima Tuzla „B“ duži vremenski period u 2025. godini bili su angažirani na području Sarajevskog i Zeničko-dobojskog kantona.

U toku 2025. godine deminerski tim civilne zaštite Tuzla „B“ okončao je radove na projektu Dublje-Starić, na području općine Kladanj površine 999 m², i otpočeti su radovi na projektu Jaruške Gornje-Vijenac na području Grada Lukavac, površine 5.700 m². Radovi će biti okončani tokom 2026. godine.

Tabela 1: Pregled projekta deminiranja u izvedbi tima civilne zaštite Tuzla „B“ u 2025. godini

R/b	Općina/Grad	Lokalitet	Namjena	Metod rada	Površina (m ²)
1.	Kladanj	Starić - Dublje	Putna komunikacija	čišćenje	999
2.	Lukavac	Jaruške Gornje Vijenac	Radovi u toku !	čišćenje	5.700
Ukupno završeno 2025. godine					999

Računajući period od osnivanja timova civilne zaštite za deminiranje terena uz pomoć Mašinskog, POEK i PLANT tima FUCZ, deminirana je površina terena od oko 3.181.000,00 m².

2.1.2. Rezultati deminerskih timova Oružanih snaga BiH

Tokom 2025. godine na području Tuzlanskog kantona timovi OS BiH imali su angažman na projektima deminiranja u općini Kalesija i Gradu Gradačac.

Aktivnosti su bile na deminiranju MSP (minsko sumnjiva površina) projekata uz primjenu nove metode deminiranja „vraćanje površine“ (Land release).

Tabela 2: Pregled projekta deminiranja u izvedbi timova OS BiH, po općinama/gradovima TK

R/b	Općina/Grad	Lokalitet	Namjena	Metod rada	Površina (m ²)	
1.	Kalesija	MSP „Seljublje“	Infrastruktura, poljoprivredne/šumske površine, pašnjaci	N T I	19.868	
2.	Kalesija	Kazin Tuk - Spreča 1.	Infrastruktura, poljoprivredno zemljište	T I	61.830	
3.	Gradačac	MSP „Gradačac-Istok“	Poljoprivredne površine	N T I	752.700	
4.	Gradačac	MSP „Gradačac-Zapad“	Poljoprivredne površine	N T I		U toku!
Ukupno:					834.398	

Od početka izvođenja operacija humanitarnog deminiranja timovi OS BiH su na području Tuzlanskog kantona deminirali površinu od 14.366.867 m² (nisu uključene sve deminirane površine unutar vojnih objekata).

2.1.3. Donatorsko deminiranje

Kao i svih prethodnih godina deminiranje u najvećoj mjeri ovisi od donatorskih sredstava koja se direktno ili preko Međunarodnog fonda za deminiranje i pomoć žrtvama od mina (ITF) implementiraju u BiH.

Zahvaljujući Projektu „Majevica bez mina“ iz proteklih godine, kojeg su pokrenule općine iz Federacije i Republike Srpske (Čelić, Sapna, Teočak, Lopare i Ugljevik) zajedno sa kancelarijom Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini iz Tuzle, tokom 2025. godine, ostvareni su određeni rezultati na deminiranju rizičnih površina. Finansijska sredstva za realizaciju ovoga Projekta obezbjedila je Vlada Republike Njemačke.

Najveći donatori, pored Vlade Njemačke, su vlade SAD i Norveške. Nažalost, primjetno je da učešće donatorskih sredstava zadnjih godina u stalnom opadanju.

U tabeli 3 je dat pregled projekata koji su deminirani na području TK u 2025. godini koristeći ova donatorska sredstva.

Tabela 3: Pregled projekta deminiranja donatorskim sredstvima

R/b	Općina/ grad	Lokalitet	Namjena	Izvođač	Metod rada	Površina (m ²)
1.	Čelić	MSP Majevica	Šuma, pašnjaci	M A G	TI	2.293.432
2.	Čelić	MSP Miladići-Visori	Poljopr. šuma, pašnjaci	M A G	NTI	2.069.845
3.	Gradačac	MSP Gradačac-Sjever	Poljoprivreda, šuma, pašnjaci, okućnice	M A G	NTI	1.071.690
Ukupno:						5.434.967

2.1.4. Pregled deminiranih površina po općinama u toku 2025. godine

Tokom deminerske sezone 2025. okončano je 7 projekata, a 2 su konzervirana i biće nastavljena naredne godine. Ukupno u 2025. godini deminirano je 6.270.364 m².

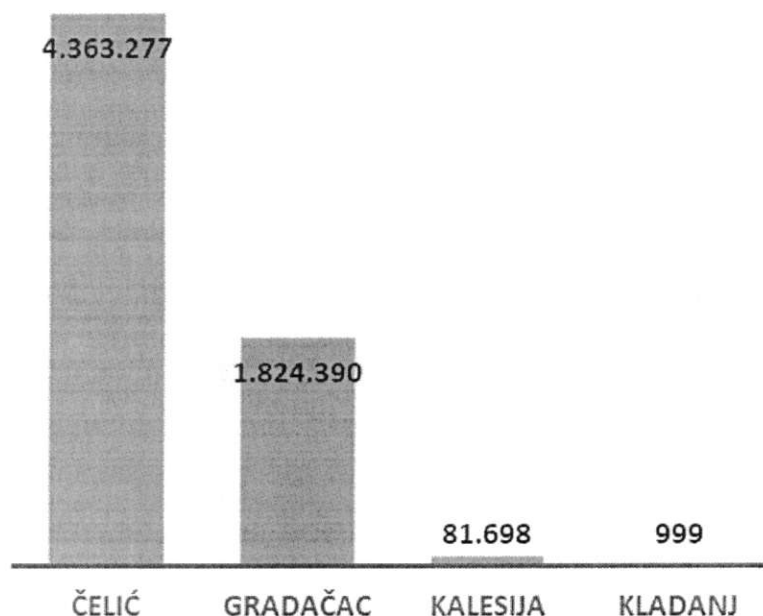
Kada je u pitanju ostvareni rezultat deminiranja po općinama/gradovima može se konstatirati da je, kao i ranijih godina, prisutna neravnomjernost u zastupljenosti, kao i da je akcenat u potpunosti dat na Projekat „Majevica bez mina“.

Izostanak nastavka deminerskih radova koji su započeti ranijih godina na području gradova Lukavac i Gračanica kao i općine Banovići ima značajno negativan uticaj na stvaranje sigurnijeg okruženja podno planine Ozren.

Navedene općine i gradovi su u svojim budžetima planirale određena sredstva za sufinansiranje projekata deminiranja, ali sve je teže „pronaći“ zainteresirane deminerske kompanije koje bi svoje kapacitete uključile u deminiranje projekata na ovim općinama.

Uvođenjem nove metode „Land release-vraćanje površine“ došlo je do „okrupnjavanja“ više manjih projekata u jednu veliku cjelinu (MSP projekti) za čiju realizaciju je potrebno daleko više deminera i deminerskih timova.

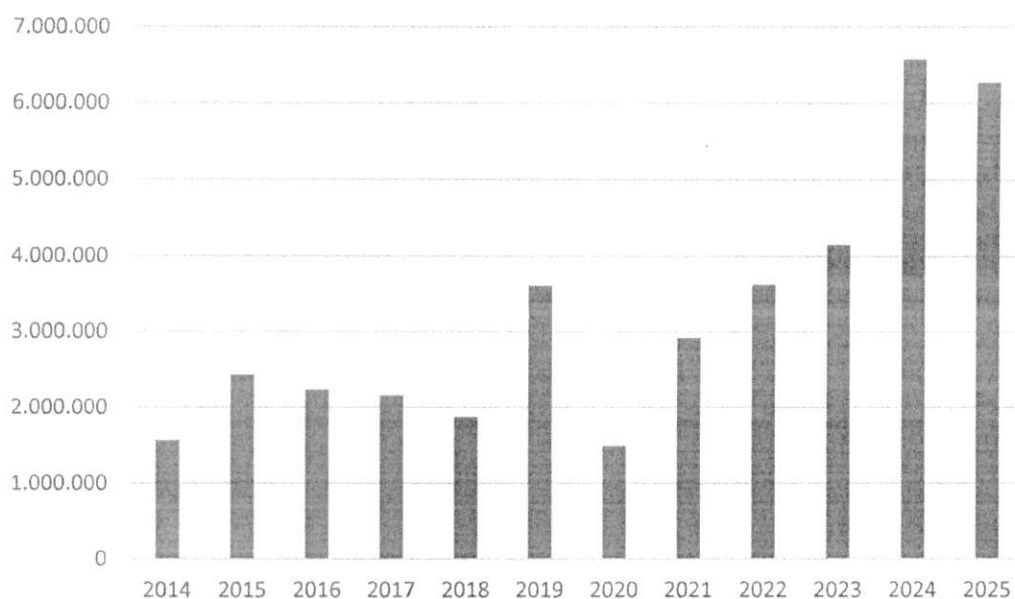
U narednom grafikonu dat je pregled deminiranih površina po općinama/gradovima u 2025. godini.

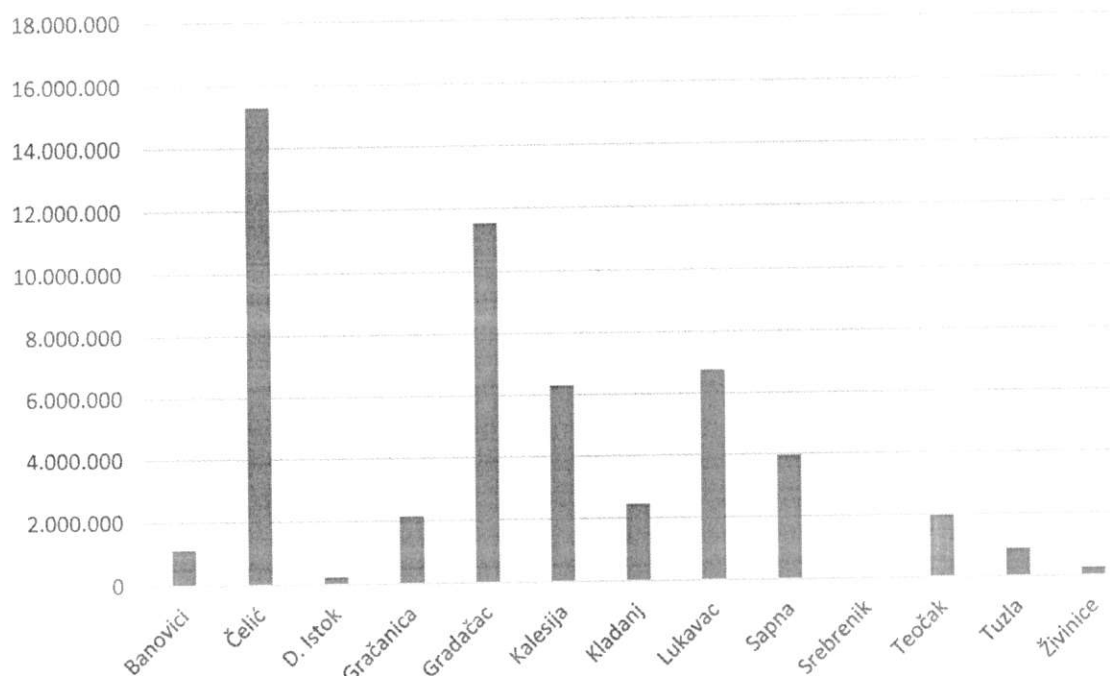
Grafikon 1: Pregled deminiranih površine po općinama TK u 2025. godini
(Ukupno deminirano: 6.270.364 m²)

2.1.5. Ostvareni rezultati deminiranja na području TK u periodu 1997.-2025.

Prema podacima koje zajednički evidentiraju Kantonalna uprava civilne zaštite, općinske/gradske službe civilne zaštite i Regionalni ured BHMACH-a, od početka izvođenja humanitarnog deminiranja (1997. godine), uz primjenu svih metoda deminiranja (čišćenje, tehničko izviđanje i vraćanje površine kroz NTI) do danas, deminirana je površina terena od 52.823.263 m². Na grafikonu 2 dat je prikaz kretanja ostvarenih rezultata deminiranja po godinama za period 2014. - 2025. godina na području Tuzlanskog kantona.

Grafikon 2: Pregled deminiranih površina po godinama na području TK

Grafikon 3: Pregled deminiranih površina po općinama na području TK
 - Ukupno deminirano (1997.-2025.): 52.823.263 m²

Tabela 4: Pregled deminiranih površina po općinama i gradovima na području TK(1997.-2025.)

R/b	Općina/Grad	Površina
1.	Banovići	1.108.152
2.	Čelić	15.290.079
3.	D. Istok	219.269
4.	Gračanica	2.140.044
5.	Gradačac	11.531.902
6.	Kalesija	6.309.332
7.	Kladanj	2.442.136
8.	Lukavac	6.746.925
9.	Sapna	3.949.752
10.	Srebrenik	495
11.	Teočak	1.958.903
12.	Tuzla	872.969
13.	Živinice	253.305
Ukupno:		52.823.263

U skladu sa novousvojenim dokumentom „Strategija protuminskog djelovanja BiH za period 2018.-2027.“, čiji je osnovni cilj do 2027. godine potpuno eliminisati sumnjive površine I i II kategorije, a III kategoriju prioriteta „eliminirati“ kroz prevenciju zabrane kretanja i ostvarene rezultate na deminiranju do današnjeg dana, teško je povjerovati da će zadati rok biti ispoštovan.

Zahvaljujući uvođenju nove metode deminiranja „vraćanje površine - Land realise”, proces deminiranja je očigledno ubrzan, čime je znatno povećana mogućnost približavanja ka konačnom cilja koji predviđa Strategija.

2.1.6. Obilježavanje minskih polja

Pored trajnog i polutrajnog obilježavanja sumnjivih površina u sklopu projekata koji su bili predmet izvođenja deminerskih radova, kao i svake godine provedene su aktivnosti na provjeri postojanja ranije postavljenih znakova upozorenja, kao i postavljanje novih.

Ovaj posao se realizuje kontinuirano i na ovom zadatku su bili angažirani svi subjekti u deminerskoj zajednici, posebno BHMACH, deminerski timovi OS BiH i pripadnici službi civilne zaštite na svim nivoima vlasti.

Procjenjuje se da je na području TK postavljeno-zanovljeno oko 700 novih znakova upozoravanja na opasnost od mina i NUS-a.

Sa žaljenjem se mora konstatirati da je i dalje prisutan trend otuđivanja upozoravajućih znakova od strane neodgovornih osoba, ali ipak u manjoj mjeri u odnosu na raniji period.

2.2. Uništavanje neeksplozivnih ubojitih sredstava

Tokom 2025. godine pripadnici tima civilne zaštite Tuzla „A“, kao jedine organizirane grupe osposobljene i opremljene za izvođenje poslova preuzimanja, prevoženja, privremenog skladištenja i uništavanja NUS-a, odradili su 221 zadatak na području Tuzlanskog kantona.

Pored prostora Tuzlanskog kantona ovi poslovi su obavljani i na dijelu Zeničkodobojskog i Posavskog kantona. Posebno se izdvajaju aktivnosti na uništavanju pronađenih mina i miskoeeksplozivnih sredstava na deminerskim zadacima u izvođenju komercijalnih kompanija (općina Čelić).

Zbog čestog angažmana pripadnika tima u sklopu ronilačkih aktivnosti (obuka, potrage i sl.) određen broj hitnih zadataka odradili su i pripadnici KDZ tima MUP TK. Svi ovi zadaci su odradivani uz tijesnu saradnju sa općinskim/gradskim službama civilne zaštite i Ministarstvom unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona.

U tabelama 5 i 6 dat je pregled neutralisanog NUS-a po vrsti i količini.

Tabela 5: Pregled uništenog NUS-a po vrsti i količini

Naziv sredstva	Jedinica mjere	Ukupno
Municija manjeg kalibra	kom	3892
Municija većeg kalibra	kom	358
Ručne bombe – razne	kom	262
Projektili – razni	kom	49
Pješadijske mine	kom	51
Tenkovske mine	kom	3
Tromblonske mine	kom	61
„Osa“, „Zolja“, „Munja“	kom	13
Upaljači – razni	kom	44
Avio bombe	kom	1
Kasetne bombe-zvončići	kom	1
Ostalo (okviri, kapisle)	kom	94
Ukupno:	kom	4829

Tabela 6: Pregled uništenog eksploziva i pirotehničkih sredstava

Naziv sredstva	Jedinica mjere	Ukupno
Eksplozivi – razni	kg	1.20

2.3. Nesreće od mina i NUS-a

Prema zvaničnim podacima BHMACH-a, u periodu od 1996. do kraja 2025. godine, u BiH od mina su stradale 1.785 osoba. Od toga je smrtno stradalo 629, a teže i lakše ranjeno 1.156 civilnih osoba. Pored stradanja civilnih osoba bilježimo i znatan broj nastradalih deminera tokom izvođenja deminerskih radova. Smrtno su stradala 53, a teže i lakše 80 deminera.

Tokom 2025. godine na području TK nisu zabilježeni slučajevi stradanja civila u minskim poljima.

Prema podacima sa kojima raspolaže Kantonalna uprava civilne zaštite, od potpisivanja Dejtonskog sporazuma, dogodilo se preko 200 minskih nesreća, na području svih općina i gradova Tuzlanskog kantona, u kojima su smrtno stradale 123, a teže i lakše je ranjeno 136 osoba. Sve civilne nesreće desile su se, uglavnom, u obilježenim područjima, a najčešći razlozi koji dovode do nesreća su nepoštivanje minskih upozorenja i svjestan ulazak u sumnjiva područja zbog lova ili sječe šume.

III Zaključna razmatranja

Na osnovu rezultata ostvarenih na poslovima deminiranja i uništavanja NUS-a na području TK u toku 2025. godine može se zaključiti slijedeće:

1. Smanjen interes donatora za ulaganje u deminiranje na području BiH upozorava da će Strategija protuminskog djelovanja u BiH za period 2018. - 2027. godina, koju je usvojilo Vijeće ministara, teško biti ostvarena, te je neophodno značajnije uključivanje domaćih vlasti.
2. U toku 2025. godine, uz primjenu svih metoda deminiranja (čišćenje, tehničko izviđanje i vraćanje površine kroz sistematsko i ciljano izviđanje minsko sumnjive površine), deminirana je površina od 6.270.364 m² što predstavlja drugi najbolji godišnji rezultat od početka izvođenja deminerskih radova na području TK.
3. Računajući period od početka izvođenja operacija humanitarnog deminiranja pa zaključno sa krajem 2025. godine na području Tuzlanskog kantona deminirana je površina terena od 52.823.263 m².
4. Na području Tuzlanskog kantona još uvijek se kao sumnjiva površina vodi nešto više od 47 miliona m² ili oko 2,0 % od ukupne površine kantona.
5. Podatak da je tokom godine uništena količina minsko-eksplozivnih i neeksplozivnih ubojitih sredstava u količini od preko 4.800 komada, te sveprisutna pojava svakodnevnog prijavljivanja istih, ukazuje da još uvijek ima veliki broj ovih sredstava. Zahvaljujući djelovanju tima civilne zaštite Tuzla „A” i pripadnicima tima KDZ MUP-a TK ova sredstva su na vrijeme i bezbjedno preuzeta, prevezena i uništena.

Direktor

Mirza Fazlić